

Світлій пам'яті доктора медичних наук, професора Савули Марії Михайлівни

ХОЛОДНОГО ЗИМОВОГО ДНЯ 4 ГРУДНЯ 2023 РОКУ ВІДЙШЛА У ЗАСВІТИ САВУЛА МАРІЯ МИХАЙЛІВНА – ВЕЛИКИЙ ВЧЕНИЙ І НЕУСТАННА ТРУДІВНИЦЯ, МУДРА ВЧИТЕЛЬКА І НАСТАВНИЦЯ, ЧУЙНА І ДОБРОЗИЧЛИВА ЛЮДИНА.

Марія Савула народилася 12 червня 1932 року в селі Жарово Поморського воєводства (нині у складі Західнопоморського воєводства, Польща) в учительській сім'ї з Галичини. З дитинства знала польську мову, німецької навчив батько. Рідною українською спілкувалися лише вдома. У 1945 році сім'ю депортували до Радянського Союзу, тут Марія Савула в 1949 році отримала атестат про середню освіту й хоча у школі навчалася на «відмінно», золотої медалі не отримала, адже не була комсомолкою. В 1955 році закінчила Львівський медичний інститут (нині Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького), отримала диплом з відзнакою.

У 1955–1957 роках трудилася районним фтизіатром, потім, у 1960–1970 роках, працювала молодшим, а згодом старшим науковим співробітником Львівського науково-дослідного інституту туберкульозу. В 1957–1960 роках навчалася в аспірантурі, кандидатську дисертацію «Зовнішньо- і внутрішньосекреторна функція підшлункової залози при антибактеріальній терапії легеневого туберкульозу» захистила в Харкові, опонентом її була академік НАНУ Любов Малая. В 1973 у Львові захистила докторську дисертацію, яка присвячена проблемам метаболізму протитуберкульозних препаратів, опонентом був академік, директор Центрального науково-дослідного інституту туберкульозу в Москві Олександр Хоменко. І кандидатську, і докторську дисертації писала українською мовою, що у ті часи було викликом, адже в царині освіти та науки, як і скрізь, панувала російська. Але захист Марії Савули був блискучим та успішним. Також Марія Михайлівна ніколи не була членом комуністичної партії.

У 1970 році почала свою плідну роботу в Тернопільському медичному інституті (нині національний університет): спочатку працювала завідувачкою курсу туберкульозу. В 1973 році в медичному інституті було засновано кафедру туберкульозу, яку Савула Марія Михайлівна очолювала від дня створення і аж до 2003 року. У 1973–2004 роках Марія Михайлівна була головою асоціації фтизіатрів і пульмонологів Тернопільської області.

Савула Марія Михайлівна мала надзвичайно широкі наукові інтереси. До її наукового доробку належить розробка оптимальних схем і комбінацій антибактеріальних препаратів, методів неспецифічної терапії туберкульозу, зокрема апаратної фізіотерапії.

Доктор медичних наук, професор Марія Михайлівна Савула – автор 160 наукових праць. Їй належать ідея й авторство першого в Україні оригінального підручника з фтизіатрії українською мовою для студентів медичних вишів (1998) і першого в Україні лазерного компакт-диска, затвердженого МОЗ як електронний підручник. Загалом Савула Марія Михайлівна була автором або співавтором шістнадцяти видань. Її перу належать три монографії, чотири підручники та навчальні посібники. Серед них «Диференціальна діагностика захворювань легень і плеври», «Туберкульоз і вагітність» – про особливості клінічного перебігу туберкульозу легень у різні терміни вагітності і в післяпологовий період, оптимальні схеми хіміотерапії та результати лікування хворих, стан здоров'я новонароджених. Представлений в книзі матеріал увійшов до підручників, які видавали пізніше, і навіть у клінічні протоколи щодо тактики стосовно вагітних, хворих на туберкульоз.

Її відданість медицині захоплює. Всі, хто знав Марію Михайлівну, відзначають її інтелігентність, людяність, доброту.

Професор Марія Савула – лікар за покликанням. Її поважали і шанували пацієнти, а для молодих колег Марія Михайлівна назавжди залишиться взірцем служіння улюбленій справі.

Вона була щедрою і небайдужою людиною в усіх значеннях цього слова – підтримувала молодих і досвідчених науковців своїми консультаціями та практичною роботою, ділилася своїми знаннями, вміннями, любов'ю зі студентами, аспірантами, молодими і досвідченими колегами. Життя цієї великої і мудрої Людини завжди присвячувалося прогресу, загальному благу, щасливому майбутньому.

4 грудня 2023 року медична спільнота України зазнала неоправної втрати. Савула Марія Михайлівна залишиться в пам'яті видатним світочем медичної науки, чудовим педагогом і вчителем, світлою, щедрою, чесною і чуйною Людиною.

Редакція журналу «Ліки України»